

Reglerande
Kommunfullmäktige

Finanspolicy

Beslutat datum:	2023-11-27
Gäller från datum:	2024-01-01
Beslutat av:	Kommunfullmäktige
Ansvarig:	Kommunstyrelseförvaltningen
Diarienummer:	KS-2023-00551
Giltighetstid:	2027-12-31
Ersätter tidigare beslut:	Finanspolicy 2019-04-08 § 63, Borgenspolicy 2012-02-06 § 12

Styrdokument i Haninge kommun

Haninge kommun har en policy för styrdokument. Policyn anger en hierarkisk struktur för de olika dokumenttyperna och deras förhållande till varandra. Alla styrdokument som tas fram i Haninge kommun ska följa policyn.

Nivå	Planerande	Reglerande	Beslutsnivå	Tidsperiod
Övergripande nivå	Vision, Översiktsplan, Program	Vision, Översiktsplan, Program	Kommunfullmäktige	Lång sikt <i>Minst 10 år</i>
Strategisk nivå	Strategi	Policy	Kommunfullmäktige, kommunstyrelse eller nämnd	Medellång sikt <i>4–0 år</i>
Taktisk nivå	Plan	Riktlinje	Kommunstyrelse eller nämnd	Kort sikt <i>1–4 år</i>
Verkställande nivå	Verksamhetsplan	Rutin	Kommundirektör eller förvaltning	-

Dokumenttypen policy

Det här styrdokumentet är en policy. Policyn anger värderingar och grundprinciper för att styra organisationens agerande inom ett visst område. En policy innehåller inte mål.

Innehåll

1	Bakgrund och syfte	4
1.1	Omfattning och ansvar	4
2	Finanspolicy	4
2.1	Finanspolicyns syften	5
2.2	Finansverksamhetens syften.....	5
2.3	Ansvarsfördelning.....	5
2.3.1	Kommunfullmäktige.....	5
2.3.2	Kommunstyrelsen	6
2.3.3	Kommunens helägda bolag	7
2.3.4	Kommunstyrelseförvaltningen.....	7
2.3.5	Internbanken.....	7
2.3.6	Finansråd	8
3	Likviditetsförvaltning	8
3.1	Koncernkonto	9
3.2	Risk vid likviditetsförvaltning	9
4	Placering vid överskottslikviditet	9
4.1	Risker vid placering av överskottslikviditet.....	10
5	Skuldförvaltning	10
5.1	Risker vid skuldförvaltning.....	11
5.2	Finansiella instrument, derivat	11
5.3	Leasing.....	12
6	Valuta.....	12
6.1	Risk vid valutahantering.....	12
7	Borgen	12
8	Förvaltning av pensionsmedel.....	13
9	Etik och hållbarhet.....	13
10	Uppföljning och rapportering.....	14

1 Bakgrund och syfte

Haninge kommuns och de helägda bolagens finansverksamhet ska kännetecknas av finansiell stabilitet i medelsförvaltningen, både i den löpande verksamheten och vid hantering av finansiella risker. Risker ska hanteras genom medvetna beslut inom fastställda ramar, riskmandat och riktlinje för finansverksamheten. Den samlade kreditvärdigheten ska nyttjas för att uppnå lägsta möjliga finansieringskostnad för kommunen och de helägda bolagen.

Finanspolicyn fastställs av kommunfullmäktige och styr kommunens och de helägda bolagens agerande inom finansverksamheten genom att definiera vad som ingår i finansverksamheten samt ange ramar och riskmandat.

Kommunstyrelsen ska fastställa riktlinje för finansverksamheten inom ramen för finanspolicyn. Riktlinjen anger handlingsutrymmet för finansverksamheten och hur den operativa verksamheten ska bedrivas.

Internbanken är en servicefunktion som ska säkerställa att finansverksamheten för kommunen och de helägda bolagen samordnas på ett effektivt sätt och att finansiella risker hanteras. I anvisningar till internbanken anges hur internbankens verksamhet ska bedrivas.

1.1 Omfattning och ansvar

Finanspolicyn gäller för kommunen och de helägda bolagen. Undantag kan tas i enlighet med beslutade ägardirektiv.

Finanspolicyn ska hållas uppdaterad till aktuella förhållanden för kommunen, de helägda bolagen och de finansiella marknaderna. Revidering av finanspolicy ska göras enligt kommunens Policy för styrdokument och aktualitetsprövas en gång per mandatperiod. Revidering kan göras oftare om behov finns.

2 Finanspolicy

Finanspolicyn utgör ett övergripande ramverk för finansverksamheten inom Haninge kommun och de helägda bolagen. Med finansverksamhet avses likviditetsförvaltning, finansiering, placeringar och borgen.

Genom att fastställa syften, principer och ramar säkerställer finanspolicyn att kommunen och de helägda bolagen uppfyller Kommunallag (2017:725), 11 kap § 2–4 om medelsförvaltning och riktlinjer för avsatta pensionsförpliktelser.

2.1 Finanspolicyns syften

Finanspolicyns syften är att:

- fastställa finansverksamhetens syften, principer och ramar
- fastställa hur finansverksamheten organiseras och hur ansvaret är fördelat mellan olika nivåer och funktioner
- definiera finansiella risker inom finansverksamheten och fastställa ramar för begränsning av riskerna
- fastställa ramar för uppföljning och rapportering av finansverksamheten
- säkerställa att finansverksamheten bedrivs med en god intern kontroll.

2.2 Finansverksamhetens syften

Finansverksamhetens övergripande syften är att säkerställa att kommunen och de helägda bolagen förvaltar sina medel på ett sådant sätt att krav på god avkastning och betryggande säkerhet kan tillgodoses och medverka till en god ekonomisk hushållning. Detta uppnås genom att:

- säkerställa god betalningsförmåga och likviditetsplanering
- trygga tillgången på kapital för den löpande verksamheten samt tillgodose behovet av finansiering vid investeringar
- säkerställa att kapitalanskaffning och kapitalanvändning är effektiv och att upplåning sker till så låg kostnad som möjligt för kommunen och de helägda bolagen, inom ramen för fastställda riskbegränsningar
- med en internbank uppnå bästa möjliga villkor för betalningsrutiner och övriga finansiella tjänster, vilket gynnar kommunen och de helägda bolagen
- säkerställa att finanshanteringen bedrivs med god intern kontroll och med beaktande av lågt risktagande.

2.3 Ansvarsfördelning

Ansvaret för kommunens och de helägda bolagens finansverksamhet fördelas mellan kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, de helägda kommunala bolagen, kommunstyrelseförvaltningen och internbanken enligt nedan

2.3.1 Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktiges ansvar består i att:

- besluta om finanspolicy samt vid behov fastställa reviderad finanspolicy enligt kommunens Policy för styrdokument
- vid beslut av kommande års Mål och budget besluta om:
 - låneramar för kommunen och de helägda bolagen.

- borgensram
- besluta om borgensavtal
- besluta principer för beräkning av borgensavgift
- besluta om principer för beräkning av marknadspåslag, koncerninterna räntor och internbankens marginaler vid vidareutlåning till de helägda bolagen
- besluta om långsiktig kapitalförvaltning samt placering av överskottslikviditet som inte är tillfällig, om behov uppstår

Med låneram avses upplåning, leasing och nyttjande av checkräkningskredit. Total låneram samt lånelimiten för kommunen och för respektive helägt bolag ska fastställas i samband med att Mål och budget beslutas.

Utlåning ska ske till marknadsmässiga villkor.

Kommunfullmäktige delegerar det operativa ansvaret för finansverksamheten till kommunstyrelsen inom ramen för finanspolicyn.

2.3.2 Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens ansvar består i att:

- besluta om riktlinje för finansverksamheten inom de ramar och riskmandat som anges i finanspolicyn
- besluta om externa lån som upptas utanför internbankens kontokrediter, till exempel upplåning till särskilda investeringsprojekt eller vid grön finansiering
- besluta om ramar och begränsningar för de risker som anges i finanspolicyn
- besluta om tillfälliga och mindre avsteg från finanspolicyn som initieras av kommunens ekonomi- och finansdirektör
- löpande följa upp kommunens finansiella situation genom rapportering från internbanken
- i undantagsfall ge tillstånd för finansiering till de helägda bolag där upplåningen hanteras i separat portfölj och förmedlas på annat sätt än genom en kontokredit till bolaget
- säkerställa att finanspolicyn, riktlinje för finansverksamheten och ramar för finansverksamheten efterlevs och kommuniceras i kommunen och de helägda bolagen
- säkerställa att processer och rutiner för den operativa verksamheten finns och är ändamålsenliga

Kommunstyrelsen delegerar det löpande ansvaret för finansverksamheten för kommunen och de helägda bolagen till kommunstyrelseförvaltningen.

2.3.3 Kommunens helägda bolag

De helägda kommunala bolagens ansvar består i att:

- besluta om finanspolicy enligt ägardirektiv
- följa de ramar och riktlinje för finansverksamheten som fastställts
- följa upp, hantera och fortlöpande rapportera enligt finanspolicy, riktlinje för finansverksamheten och finansrådets verksamhet
- informera om bolagets finansiella situation och verksamhet till internbanken
- informera om specifika förhållanden som kan påverka utformningen av finanspolicyn
- delta i finansrådet.

2.3.4 Kommunstyrelseförvaltningen

Kommunstyrelseförvaltningens ansvar består i att:

- ha det övergripande ansvaret för kommunens och de helägda bolagens finansverksamhet
- fastställa nivå för beräknade borgensavgifter och marknadspåslag för de kommunala bolagen och internbankens marginaler enligt finanspolicyns angivna ramar
- vid gynnsamt kredit- eller ränteläge godkänna att planerad upplåning kan göras i förväg, maximalt 180 dagar i förväg
- ansvara för internbanken och finansrådet samt skriva anvisningar.

2.3.5 Internbanken

Internbanken är placerad på kommunstyrelseförvaltningen med uppdraget att vara en servicefunktion som säkerställer att finansverksamheten för kommunen och de helägda bolagen samordnas på ett effektivt sätt och att finansiella risker hanteras. För att åstadkomma lägsta möjliga finansieringskostnad ska kommunen och de helägda bolagens samlade kreditvärdighet nyttjas. Internbankens verksamhet regleras i internbanksanvisningar.

Internbankens ansvar består i att:

- följa finanspolicyn, riktlinje för finansverksamheten samt internbankens anvisningar
- följa upp, hantera och rapportera kommunens och de helägda bolagens finansverksamhet och finansiella situation
- ansvara för finansrådets verksamhet

- aktivt arbeta med att säkerställa att tillräcklig likviditet finns för kommunens och de helägda bolagens verksamheter och investeringar
- ansvara för hanteringen av koncernkontosystem, inklusive limithantering och ränteberäkning
- genomföra finansiella transaktioner definierade i finanspolicyn för kommunen och de helägda bolagen
- löpande följa upp låne- och ränteförfall samt ta fram beslutsunderlag och strategier för ny- och refinansiering av skuldportföljen
- vara rådgivare i finansiella frågor för kommunen och de helägda bolagen
- bevaka utvecklingen på de finansiella marknaderna
- genomföra valutasäkringar efter beslut av kommunstyrelsen alternativt bolagsstyrelse
- placera eventuell överskottslikviditet i enlighet med finanspolicyn.

2.3.6 Finansråd

Finansrådet är ett finansiellt forum med representanter från kommunen och de helägda bolagen. Vid behov kan andra deltagare bjudas in. I finansrådet sker samverkan och planering av finansverksamheten för att kunna ge internbanken korrekt och aktuell information så att internbanken kan utföra sitt arbete inom angivna ansvarsområden.

Genom finansrådet erhålls en helhetssyn för kommunens och de helägda bolagens finansverksamhet. Frågor inom finansverksamheten behandlas och förankras här. Standard för rapportering och uppföljning av den finansiella verksamheten för kommunen och de helägda bolagen ska tas fram av finansrådet och följa rapporteringskrav enligt finanspolicyn och riktlinje för finansverksamheten.

3 Likviditetsförvaltning

Det övergripande syftet med likviditetsförvaltning är att säkerställa att kommunen och de helägda bolagen har en god likviditetsplanering genom god betalningsberedskap, god likviditet och att tillgången på likvida medel alltid är tillräcklig.

Tillgängliga likvida medel definieras som:

- Kassa och bank
- Ej utnyttjade kreditlöften
- Finansiella tillgångar som kan omsättas inom tre bankdagar

Genom att kontinuerligt följa upp betalningsflöden ska en likviditetsreserv som säkerställer kommunens och de helägda bolagens betalningsförpliktelser säkerställas. Nivån på likviditetsreserven ska baseras på verksamhetens löpande inkomster, utgifter, låneförfall, räntebetalningar samt investeringar, avyttringar och försäljningar.

Finansrådet tar inom ramen för verksamheten fram underlag för likviditetsplaneringen, underlag för beslut om placering av likvida medel och behov av upplåning.

Internbanken säkerställer tillgången till likvida medel för kommunen och de helägda bolagen samt placerar eventuell överskottslikviditet.

3.1 Koncernkonto

Kommunens och de helägda bolagens likvida medel och betalningsflöden ska samordnas i ett gemensamt koncernkontosystem enligt ägardirektiv.

3.2 Risk vid likviditetsförvaltning

Likviditetsrisk

Likviditetsrisk avser risken att kommunen och/eller de helägda bolagen inte har tillräcklig likviditet för att klara löpande utbetalningar och investeringar.

Kommunstyrelsen ska i riktlinje för finansverksamheten fastställa vad som ska gälla avseende övergripande likviditetshantering, samordning av likviditetsflöden samt behov av likviditetsreserv för att hantera likviditetsrisken.

4 Placering vid överskottslikviditet

Överskottslikviditet ska i huvudsak användas till amortering på låneskulden men tillfällig överskottslikviditet kan placeras.

Det övergripande syftet med placering av tillfälligt överskottslikviditet är att skapa avkastning på medel genom att tillåta placering av tillfällig överskottslikviditet tills dess att medlen behövs. Med tillfälligt likviditetsöverskott avses medel som inte behövs inom 12 månader. Tillfällig överskottslikviditet får placeras för att erhålla högre avkastning än den avkastning som erhålls på räntebärande konton.

4.1 Risker vid placering av överskottslikviditet

Ränterisk

Med ränterisk vid placering av överskottslikviditet avses risken att marknadsvärdet i en placering sjunker vid en ränteuppgång. Exponering för ränterisk uppstår om man har räntebärande skulder i portföljen.

Likviditetsrisk

Med likviditetsrisk vid placering av överskottslikviditet avses risken att kommunen inte omedelbart kan omsätta en placering på marknaden.

Kreditrisk

Med kreditrisk avses att kommunen inte får tillbaka sin placering inklusive upplupen ränta på grund av att motparten får betalningssvårigheter eller går i konkurs.

Marknadsrisk

Med marknadsrisk avses risken för en negativ effekt av marknadsvärdet på kommunens placeringar till följd av marknadsläget. Exempelvis om kommunens aktieplaceringars värde sjunker till följd av en nedgång på aktiemarknaden.

Kommunstyrelsen ska fastställa riktlinje för finansverksamheten och begränsa ovanstående risker genom att reglera tillåtna placeringar, motparter och maximal tillåten löptid.

5 Skuldförvaltning

Skuldförvaltningens övergripande syften är att minimera upplåningskostnaderna, minska finansiella risker och trygga finansieringen för kommunen och de helägda bolagen på både kort och lång sikt.

Skuldportföljen består av all upplåning i kommunen och de helägda bolagen. Leasing och eventuella finansiella derivat som är kopplade till upplåningen ingår också i den totala skuldportföljen.

Vid upplåning och skuldförvaltning ska låg risk och lägsta möjliga finansieringskostnader eftersträvas för skuldportföljen. All upplåning för kommunen och de helägda bolagen hanteras inom internbankens verksamhet. Beslut om upplåning samt riskhantering sker i samråd med bolagen genom finansrådet.

Genom samordning och planering av kommunens och de helägda bolagens likviditetsplanering ska den samlade likviditeten användas för att minimera den externa upplåningen i kommunen och de helägda bolagen. Upplåning får endast ske i svenska kronor. Bolagens upplåning sker genom nyttjande av beslutad kontokredit kopplad till bolagens koncernkonto.

Upplåning som endast syftar till att anskaffa medel för placering med ränteförtjänst (arbitrageaffär) får inte ske. Vid gynnsamt kredit- eller ränteläge kan planerad upplåning ske i förväg, maximalt 180 dagar i förväg.

5.1 Risker vid skuldförvaltning

Finansieringsrisk

Med finansieringsrisk avses risken att kommunen eller bolagen inte kan refinansiera sina lån när så önskas eller ta upp ny finansiering på marknaden när behov. Risken kan även uppstå om finansiering endast kan ske till ofördelaktiga villkor. Finansieringsrisken ökar om en större del av skuldportföljen förfaller vid ett eller några enstaka tillfällen.

Kommunstyrelsen ska fastställa riktlinje för finansverksamheten och i riktlinjen begränsa finansieringsrisken genom att reglera godkända finansieringskällor och tillåtna motparter. Vidare ska riktlinjen reglera skuldportföljens förfallostruktur samt kapitalbindningstid.

Ränterisk

Med ränterisk avses risken att räntekostnaderna ökar vid ett stigande ränteläge, samt risken att låsa fast alltför stor del av upplåningen till hög fast ränta vid ett sjunkande ränteläge. Finansiering kan då endast ske till ofördelaktiga villkor.

Kommunstyrelsen ska fastställa riktlinje för finansverksamheten och i riktlinjen begränsa ränterisken genom att reglera skuldportföljens ränteförfallostruktur samt genomsnittliga räntebindning.

5.2 Finansiella instrument, derivat

Med derivat avses ett finansiellt instrument för att hantera kurs- och ränterisker. Finansiella instrument får användas av internbanken i syfte att minska och/eller sprida riskerna vid upplåning. Derivat får inte användas i spekulativt syfte. Kommunens helägda bolags hantering av derivat ska hanteras genom internbanken.

Som en del av ränteriskhanteringen kan de finansiella instrumenten ersättas eller flyttas över till andra finansiella instrument med syfte att åstadkomma en jämn och stabil räntekostnad över tid.

Derivatinstrument får användas i samband med upplåning under förutsättning att avsikten med derivat instrumentet är att uppnå önskad räntebindning för skuldportföljen och att risken i skuldportföljen minskar.

Kommunstyrelsen ska fastställa riktlinje för finansverksamheten och i riktlinjen reglera användningen av finansiella instrument samt godkända motparter.

5.3 Leasing

Leasing likställs med finansiering genom lån och ingår i den totala låneramen. Vid beslut om leasing ska alternativen utvärderas och redogöras på ett väl underbyggt och systematiskt sätt.

Kommunstyrelsen ska fastställa riktlinje för finansverksamheten och i riktlinjen ange hur alternativen avseende finansiering ska utvärderas och redogöras.

6 Valuta

Kommunen och de helägda bolagen ska enbart upplåna och placera i svensk valuta. Inköp och upphandlingar kan göras i utländsk valuta.

6.1 Risk vid valutahantering

Valutarisk

Med valutarisk avses risken att kommunens finansiella ställning påverkas negativt till följd av en valutakursförändring.

Kommunstyrelsen ska i riktlinje för finansverksamheten begränsa valutarisken genom att ange om och när valutasäkring ska ske.

7 Borgen

Borgensåtagande och utlåning till extern part utanför kommunkoncernen ska hanteras restriktivt. Borgensavgift och prissättning av lån ska motsvara marknadsmässiga villkor och vara transparenta.

Underskrift av borgenshandlingar får ske först sedan kommunfullmäktiges borgensbeslut vunnit laga kraft.

Kommunens helägda bolag får inte ingå eller teckna borgen.

Kommunstyrelsen ska fastställa riktlinje för finansverksamheten och i riktlinjen ange belopps- och tidsgränser avseende beviljande av kommunal borgen. I riktlinjen ska det även framgå vilken riskanalys och vilka bedömningar som ska göras samt hur uppföljning och redovisning av kommunala borgensåtaganden ska göras.

8 Förvaltning av pensionsmedel

Enligt Kommunallag (2017:725), 11 kap § 3 ska kommunfullmäktige besluta om förvaltningen av medel avsatta för pensionsförpliktelser där det ska anges hur medlen förvaltas när detta är aktuellt. Tillåten risk vid placering av medlen ska då fastställas. Det ska också anges hur uppföljning och kontroll av förvaltningen ska ske.

Kommunens pensionsåtaganden redovisas enligt den så kallade blandmodellen. Enligt lag om kommunal redovisning och bokföring ska förpliktelser att betala ut pensionsförmåner som intjänats före år 1998 inte tas upp som skuld eller avsättning och utbetalning av pensionsförmåner som intjänats före år 1998 redovisas som kostnad i resultaträkningen.

Förvaltning av medel avsatta för pensionsförpliktelser ska återlånas, det vill säga används inom kommunens verksamheter. Medel för att betala pensionsförpliktelser vartefter de förfaller säkras genom att ha en god planering för framtida pensionsutbetalningar.

Uppföljning och rapportering av förvaltning av pensionsmedel sker i årsredovisningen.

De helägda kommunala bolagen berörs ej av detta kapitel då bolag redovisar pensionsåtaganden enligt K3-BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning.

9 Etik och hållbarhet

Finansverksamheten ska understödja kommunens och de helägda bolagens beslutade inriktning för ekologisk-, social- och ekonomisk hållbarhet. Finansverksamheten ska präglas och genomsyras av god etik och miljöhänsyn.

Vid val av placeringar ska hänsyn tas till etik, ekologisk-, social- och ekonomisk hållbarhet, som ska främjas. Kommunen ska eftersträva en hållbar finansiering och ska tillsammans med kommunens och de helägda bolagen ha kunskap

kring om projekten i investeringsportföljen har förutsättningar för hållbar finansiering, till exempel gröna lån.

Placeringar får inte göras i företag som bedriver sin verksamhet i strid mot väletablerade internationella normer, framför allt FN:s Konvention om mänskliga rättigheter, FN:s Barnkonvention, ILO-konventioner, FN Global Compact, OECD:s riktlinjer för multinationella företag samt Internationella miljökonventioner. Placeringar får inte ske i företag eller andra emittenter som på ett godtagbart sätt inte efterlever internationella konventioner om mänskliga rättigheter och miljö. Placeringar får inte ske i företag som producerar vapen.

Vidare får placeringar inte göras i företag som har produktion eller försäljning av pornografiskt material, tobaksvaror, alkoholhaltiga drycker eller där barnarbete utnyttjas i verksamheten. Med alkoholhaltiga drycker menas drycker, som har högre alkoholhalt än 2,25 volymprocent. Vidare utgör den tillåtna gränsen för försäljning av tobak och alkoholhaltiga drycker en andel av omsättningen som understiger 5 procent av den rapporterade årsomsättningen.

Placeringar får inte heller göras i företag vars huvudsakliga verksamhet är utvinning av fossila bränslen. Placeringar ska även undvikas i företag som på annat sätt är inblandade i framställningen av fossila bränslen genom till exempel produktion och prospektering.

Kommunstyrelsen ska i riktlinje för finansverksamheten ange hur etik och hållbarhet följs upp och rapporteras.

10 Uppföljning och rapportering

Kommunstyrelsen följer upp och rapporterar finansverksamheten till kommunfullmäktige och de helägda bolagen enligt tidplaner som anges i Haninge kommuns riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll. Syftet med uppföljning och rapportering är att säkerställa att finanspolicyn och riktlinje för finansverksamheten följs samt hålla kommunfullmäktige och kommunstyrelse informerade om kommunens och de helägda bolagens finansiella situation.

Kommunstyrelsen ska i riktlinje för finansverksamheten fastställa vad som ska följas upp och rapporteras. Det ska i riktlinjen även framgå när rapportering och uppföljning ska ske samt vem som ska vara mottagare.